

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 23.2.2022

EPOELY/405/2022

Asia: Harjannevan tuulivoimapuiston YVA-ohjelma, Kauhajoki ja Kurikka

Ilmatar Kauhajoki Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Etelä-Pohjanmaalle Kauhajoen ja Kurikan kaupunkien eteläosaan Nummijärven ja Ikkelijärven väliselle alueelle. Hankealue sijaitsee yli 20 kilometrin etäisyydellä Kurikan ja Kauhajoen keskustoista, ja lähimmillään noin 5 kilometrin etäisyydellä Satakunnan maakuntarajasta ja Karvian kunnasta. Hankealueelle suunnitellaan enintään 13 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on noin 7–10 MW, voimaloiden roottorin halkaisija enintään 250 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 350 metriä. Hankealueen pinta-ala on noin 2 500 ha. YVA-menettelyssä tutkitaan kolme vaihtoehtoa:

- VE0: Hanketta ei toteuteta
- VE1: Toteutetaan enintään 13 voimalan hanke
- VE2: Toteutetaan enintään 10 voimalan hanke

Hankkeen sähkönsiirto tulisi jäämään kokonaan Satakunnan maakuntarajan ulkopuolelle, joten Satakunnan Museo ei ota kantaa sähkönsiirtovaihtoehtojen arviointiin.

Satakunnan Museo toimii kulttuuriympäristötehtäviä hoitavana alueellisena vastuumuseona Satakunnassa. Satakunnan Museo ottaa tässä lausunnossa kantaa ainoastaan Satakunnan osalta Harjannevan tuulivoimapuiston maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointiin sekä kulttuuriympäristöä koskevien lähtötietojen esittämiseen YVA-ohjelmassa. Vaikutuksia arkeologiseen perintöön tai rakennusperintöön ei pääsääntöisesti aiheudu Satakunnan puolelle, joten museo ei ota kantaa vaikutusten arviointiin niiden osalta. Muilta osin kulttuuriympäristövaikutusten arviointiin ottaa kantaa Etelä-Pohjanmaan alueellinen vastuumuseo Seinäjoella.

Lähtötietojen esittäminen kulttuuriympäristön ja maiseman osalta

Maakuntakaavoitusta käsitellään YVA-ohjelmassa sivuilla 34-37. Käsitelystä ovat Satakunnan maakuntakaavat jääneet kokonaan pois. Sama koskee Karvian kuntakaavoitusta. Puute tulee korvata. Kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita käsitellään kattavasti Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (tullut voimaan 1.7.2019). Karvian kunnan pohjoisosissa on voimassa Karvianjärven rantaosayleiskaava sekä muutamia tuulivoimayleiskaavoja. Kuntakaavoituksen

tiedot on syytä tarkistaa Karvian kunnasta. Kaavat on osoitettu sivun 38 kartassa 15, mutta niistä ei ole esitetty tietoja.

Sivuilla 38-39 on koottu maiseman ja kulttuuriympäristön osalta keskeiset lähteet. Niiden joukkoon tulee lisätä Satakunnan osalta seuraavat julkaisut:

- Satakunnan kulttuuriympäristöt eilen, tänään, huomenna. Toim. Niina Uusi-Seppä. Satakunnan Museo 2012.

<https://docplayer.fi/67768084-Satakunnan-kulttuuriymparistot-eilen-tanaan-huomenna-toimittaja-niina-uusi-seppa.html>

- Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotus Satakunnan ja Varsinais-Suomen arvokkaiksi maisema-alueiksi 2014. Jenny Alatalo, Marie Nyman. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 75/2014.

<https://www.doria.fi/handle/10024/103515>

Sivuilla 41-42, kappaleessa Tuulivoimalat maisemakuvassa käsitellään tuulivoimaloiden näkymistä maisemassa. Kappaleessa referoidaan ympäristöministeriön vuonna 2006 valmistunutta opasta. Sen laatimisen aikaan suurimmat tuulivoimalat ovat olleet kokonaiskorkeudeltaan noin 150 m. Harjannevalle on tarkoitus rakentaa 350 metriä korkeita voimaloita. 16 vuotta vanhaa opasta ei tulisikaan enää käyttää lähteenä, kun arvioidaan tuulivoimaloiden näkyvyyttä ja vaikutuksia maisemaan. Harjannevan tuulivoimalat tullevat näkymään ja vaikuttamaan maisemassa huomattavasti kauemmas, kuin oppaan esimerkeissä.

Kappaleessa 3.5.4 Esitellään maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueita ja -kohteita Harjannevan tuulivoimapuiston vaikutusalueella. Arvoalueet ja kohteet on esitetty sivun 43 kartassa. Satakunnan osalta kartassa on huomioitu ainoastaan Karviankylän valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö noin 15 kilometrin päässä hankealueelta. Karviankylän kulttuuriympäristöstä ei kuitenkaan ole mainintaa tekstissä. Puute tulee korjata.

Satakunnan maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä (Kirkkojärven pohjoispään kulttuurimaisema noin 20 km:n etäisyydellä hankealueelta) tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (Karvian kulttuurimaisema, lähimmillään noin 5 km:n päässä hankealueelta) ei ole esitetty kartassa eikä tekstissä. Myös tämä puute tulee korjata. Tiedot löytyvät sekä Satakunnan vaihemaakuntakaavasta 2 (Karvian kulttuurimaisema on osoitettu maisemallisesti tärkeänä alueena) että edellä mainituista kahdesta julkaisusta. Niiden ohella tiedot maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä ja myös yksittäiskohteista on saatavissa sekä Satakunnan Museon yleisökäyttöön tarkoitettusta Y-Pakki -

sovelluksesta www.y-pakki.fi tai kaikista valtakunnallisista karttapalveluista omina karttatasoinaan. Näistä lähteistä löytyvät myös sijaintitiedot.

Suunnitelma kulttuuriympäristövaikutusten arvioimiseksi

Hankkeen tarkastelualueeksi suunniteltu 15 etäisyys lienee pääsääntöisesti riittävä. Tulee kuitenkin vielä arvioida, kuinka kauas etelään yli Karvianjärven erittäin korkeat voimat saattavat merkittävästi näkyä. Eli tulee vielä arvioida, onko tarpeen laajentaa tarkastelualueita etelässä 20 kilometriin. Satakunnan Museo muistuttaa vielä, että 350 metriä korkeiden voimaloiden näkyvyyttä ei tule arvioida vanhan oppaan pohjalta, jossa arviot on laadittu 200 metriä matalampien voimaloiden perusteella.

Arviointimenetelminä näkyvyys- ja maisema-analyysi asiantuntija-arvioina ovat välttämätön pohja vaikutusten arvioinnille. Näiden lisäksi suunniteltuja havainnekuvia tulee Karvian osalta laatia useista pisteistä Karvianjärven itä- ja länsirantojen kulttuuriympäristöistä. Havainnekuvien tulee olla riittävän isokokoisia ja ne tulee laatia 50 mm:n optiikalla otettuihin valokuviin ihmissilmää vastaavan havainnon aikaansaamiseksi. Satakunnan Museolla ei muuten ole huomautettavaa suunnitellusta kulttuuriympäristö- ja maisemavaikutusten arvioinnista.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Liisa Nummelin

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Hannu Eerikäinen
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus/Elina Venetjoki
Satakuntaliitto/kirjaamo, Anne Savola
Museovirasto/kirjaamo
Seinäjoen museot/Anni Lehtimäki

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä